

LÓRANT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

5. évf.
29. SZ. 1926.
VII. 18

Az aratás.

V. ALEXANDRI pastell-képeiből.

Románból magyarba átültette dr. SZEREMLEY ÁKOS.

Édes dallal a pacsirta, szárnykittárva, lebegtetve
Fényszálakból szövött lépcsőn, lendül-lebben most esett le.
Mozdulatlan levegő-ég, állni látszik, szinte lángol,
Szól a fűj a búzaföldről, a tésűk a nagy határról.

Hajnalt volt még, gyöngyharmatos, mikor ama magas rendbe
Belépett a kalász közé az aratók szorgos rendje.
Távolról ha nézed őket, mintha sárga folyón úsznak,
Kendő nélkül a menyecskék, derekán a kezdett útnak.

Kérielhetlen csillan egyre éles sarló villanása,
Veszi fűj a fiacskáit... Omlik a nagy búzatábla.
Hunil a kalász, nő a tarló s rajta áldott ékességnek
Kenyéradó kereszttekből nőnek arany építmények.

(Fogaras.)

— Már pedig igaz, amit mondok. Még Konstantinápolyból is ide találna!

— Jól van. Elhiszem, ha kegyelmed milyen jeles tulajdonsága van ennek a galambnak! Tudom, hogy vigyázni fog rá nagyon Marika.

Filó uram másnap tovább ment Gyarmatra. Magával vitte a galambot. Haza is érkezett vele szerenésesen. Marika nagyon örült a kedves ajándéknak. Gondosan etette, itatta a gyönyörű jószágot. Vigyázott rá, hogy nyitva ne maradjon a kalitka, nehogy visszarepüljön a galamb Kékkőre. Ha olykor a szomszéd városba kísérté az apját a vásárra, a galambot is magával vitte. Rá nem bízta volna azt senkire, még a fél világért sem.

A szécsényi vásárütés.

Közeledett a szécsényi nagy vásár napja. Dávid uram erősen készülődött oda, mert tudta, hogy aratás után jó vásár szokott lenni. Szekeret fogadott, azt jól megrakta hatalmas ládákkal, amelyek tele voltak mindenféle bőrrrel. A sátorfát és ponyvát is szép

rendben elhelyezték a szekéren. Már indulni akartak hajnalban, amikor Dávid uram nyilalást érzett mellében. Nem is hagyta el, s elhatározta, hogy nem megy a vásárra. Megmondta ezt Marikának is.

— Majd elmegyek én édes apám uram helyett.

— Nem bocsájtalak el, édes lányom, hát ha valami baj ér az uton? Nincsen senkim rajtad kívül ezen a világon.

— Magammal viszem Johann bácsit is. Mi bajom lehetne? Hiszen egy egész kocsisor vásáros megyen el a szécsényi sokadalomra. Vásárorizók is jönnek velünk.

— Hát jól van, Marikám, menj el Isten nevében. Csak vigyázz nagyon magadra! Baj ne érjen!

Marika fölült a szekérra Johannal. A kis galamb kalitkát is maga mellé tette. Nem akart megválni tőle.

A hajnali esillag még javában ragyogott az égen, amikor a losonci vásárosok szekerei megindultak Szécsénybe. Csak úgy porzott az ut a sok szekértől, meg háttas kalmárok-

tól, akik gyalogszerrel mentek, hátukon cipelve a portékájukat.

Egymásután haladtak a kolompár, kufár, bakó szekerek (rézedényes szekér), a mézes bábosok; perée, cipő-sütők kocsijai. A laci-konyhások vitték a sok finom sütnivaló húst és mindenféle enniivalót. A karaván mellett városi lovas fegyveres vásárőrök csapata lovagolt, hogy elriassza a véletlenül arra kóborló török martalócekat, mert ezek néha meszire elkóboroltak.

A szécsényi sokadalomban nagy sereg nép volt. Ki is üresedtek hamar a Marika ládái és gyűlt a sok dinár, lázsiás tallér, arany forint, oroszlanos arany, a pénzes dobozba. Alig győzte a sok pénzt számlálni.

Délután három óra felé ritkulni kezdett a sokadalom. A népség oszladozni kezdett. A sátorokat lebontották, kocsira rakták. Marikákék szekere is készen állott már. Ő maga is rajta ült. A galambkalitkát az ölébe vette és kenyérmorzsával etette a madarat. Várták az indulást. Az öreg Kincses Márton, losonci gombkötő mester, aki a losonci vásározókat vezette, már maga is befogatott, hogy mindjárt indulnak hazafelé.

Egyszer csak Gyarmat felől nagy porfelhő kerekedett. Olyan volt az, mint a forgószél. Gyorsan szállott a szürke felleg Szécsény felé. A vásárosok ijedten néztek egymásra. — Uram Istenem, mi az?

Mint a gondolat, olyan sebesen hontakozott ki a felhőből háromszáz török, akik vad hujjázással rontottak a vásárosokra. A szécsényiek haza szaladtak, ott hagyták a portékájukat, elrekeszték, eltorlaszolták a házuikat, hogy a rablók be ne törhessenek, de szegény más városbeliek ugyancsak megjárták. Aki ellentállott, azt kegyetlenül levágták. Szegény Johann is védekezni próbált. Egy kocsi-lőcesel hadakozott. De hamar nyilvessző járta át a torkát. Véresen, haldokolva roskadt a kocsi kereké alá. Félóráig sem tartott a küzdelem, megszűnt minden ellenállás. Száztíz szekeret raktak meg a törökök mindenféle portékával. A tőzsérektől, pénzváltóktól, a kézművesektől minden pénzt elszedték. A vásárosoktól kiválogatták az erős, fiatalabb férfiakat, lányokat, asszonyokat, kocsira rakták őket és nagy sietséggel elvágtattak.

A Marika kocsijára is vad török katona ült és ugyancsak hajtotta a lovakat. Szegény

lányka reszkedett, mint a nyárfa-levél és esendesen sirdogált.

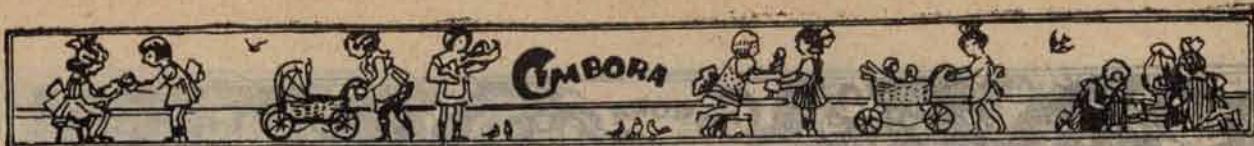
A vásár-ütő török csapatnak nagyon jó vezetőjük lehetett, mert egész éjszaka vágattak, hogy a magyar végvárok között észrevétlenül elmenekülhessenek. Másnap délfelé álltak meg. Ott már bátorságban érezték magukat a rablók, mert hódított területen

voltak. Tábort ütöttek, vigadtak a törökök. Csak a szegény magyar rabok sirtak keservesen.

A pihenő után megint sietve tovább álltak és csak jó késő este ütöttek tábort, hogy kialudhassák magukat. Másnap estefelé egy várost látott meg Marika.

(Folytatása következik.)

Bethlen Gábor enyedi kastélya.

Irta és rajzolta: DÓCZYNÉ BERDE AMÁL.

A háboru előtt egy angol kiránduló társaság fordult meg Kolozsváron. Megtekintették a várost és azután azt kérdezték: Hol vannak itt a régi épületek? Hát bizony jó volt, hogy a főtéren állt a Bánffy palota, az Óvárban a Mátyás szülőháza és a város tulsó végén a Bethlen bástya. Ezek nélkül szégyent vallottunk volna! Így sem voltak megelégedve az idegen urak és nem hitték el, hogy nem lett volna itt hajdan sok, sok érdekes építkezés. Persze, hogy volt! A régi kapukat, bástyákat azomban nem véres háboruk, ha-

nem, sajnos, igen sokszor a békeidők hűnös kezei rombolták le. Hanem azzal mentegethetjük magunkat, hogy ez a rossz szokás nemcsak minálunk volt meg, világvárosok is csakánnyal vették szét régi várszerű építkezéseiket, hogy az egyre sűrűsödő lakosság letelepedését biztosíthassák és megkönnyítsék.

Erdélyben híres építők voltak a századok. Ez ma is meglátszik a városaikon. Ők építették a szép enyedi várfalat is. Ennek a közepén két templom áll, a bejáratnál pedig egy régi kastély, melyet a nép Bethlen Gábor fe-

jedelelem kastélyának nevez. Dupla teteje ugyan későbbi eredetre vall, mint a várbástyáké, s a történetíró is azt tartja róla, hogy papok lakásának épült, de a nép nem fágít e hite mellől, talán azért, mert ma csakugyan a

fejedelem örökségében áll. Poros akták tán tudnának fényt deríteni a vén épület multjára, de felesleges, az enyedi polgár úgy is a nagy fejedelem nehézkes alakját rajzolja bele, amint járt fel s alá a bolthajtásos termek-

ben tudományokról és háborúkról tanácskozva.

A régi emlékekkel átítatott szobákban ma békés magyar urak kaszinóznak.

De szól a krónika egy kis szobáról is, amelyben ezután bubifrizurás, érettségizett kisasszonyok forgatják a legfrissebb lapokat. Ott, ahol rádió mellett üzik el gondjaikat az enyedi társaság asszonyai, abba a szobába, a fejedelemasszony alakját helyezi el a képzelet. Itt jött, ment a serény háziasszony. Jőkor kelt takarított, beindította a házat. Azután... — mos szóljon tovább róla az enyedi krónika — : „lelent a piacra és összevásárolt mindent, mi szemnek, szájnak jó és amikor az enyedi kofáné neki magas áron kínálta a tojást, úgy ütötte pofon fejedelmi kezével a

mai láncereskedők ez ősanyját, hogy még háromszáz év múlva is példabeszéd maradjon Nagyenyeden“. Csodálkozzunk-e, hogy e mendemonda ilyen sokáig fennmaradt? Cseppel sem. Mert bár a világ a lepergett 300 év alatt sokat változott, különösen az asszonyok körül, bár ma egyetemet végeznek és rövid haját viselnek, sajnos, egy régi gondjuk, a tojás drágulása velük maradt. S bármilyen magas hozzáértéssel boncolgatják a világeseményeit az enyedi nőikaszinóban, a fejedelemasszony hőstettének emléke gyakran el fog suhanni köztük hetivásárok napja után. Mert persze, a tojás mindegyre drágul... Szinte hallom máris a sóhajtasokat: Vajha Károlyi Zsuzsanna fejedelemasszonyunk mégegyszer beköltöznék ebbe a kis szobába.

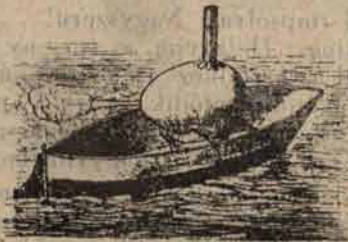

A KIS EZERMESTER.

GŐZHAJÓ TOJÁSHÉJBŐL.

Vegyétek kemény nemézpapirost és készítsétek egy kis hajót belőle. Kormányt is csináljatok reá és hogy tovább tartson fessétek be valami lakkfestékkel. A hajó két oldalát két kampóformára meghajlitott dróttal kössétek össze. A két drót alá, a közepre egy dugóból kifaragott kis gyűrűt kell tenni, e felé pedig egy fél tojáshéjat. A tojáshéjba pedig egy kis darab vatta kerül.

Most készen van a hajó felszerelése és ez után következik a kazán. A kazánt egy üres tojáshéj alkotja, amelyet a vastagabb végén ki kell szurni és a tartalmát nagyon óvatosan kiszívni. Ha tetszik, papírból kéményt is ragaszthattok rá. Így:

A kifurt és kiszívott tojást töltsétek meg vízzel úgy, hogy ha vízintesen fektetitek reá a két drótra, a víz ki ne folyjon belőle.

Ezzel aztán elkészült a kazán is. Az ilyen formán elkészült gőzhajót tegyétek egy nagy vízzel telt edénybe, (kádba stb.), de előzőleg a fél tojáshéjban levő vattára egy kis szeszt öntsetek. (Ez a játék tehát nem apró gyerekeknek való.) A vattát gyujtsátok meg aztán.

Mi történik most? A lángtól a tojásban levő víz forrni kezd és hogy, hogyan egyszer csak majd megindul a hajótok. Ha a kormányt egy kissé ferdén állítjátok be úgy

a hajó a tengeren, akarom mondani a kádban, körben fog mozogni.

Csupán arra kell vigyáznatok, hogy a tojás vastag végén levő lyuk ne legyen túl kicsiny, mert akkor a tojásban fejlődő gőz a „kazánt“ egy-kettőre szétveti. De túl nagy-nak sem szabad lennie, mert akkor meg a gőz nagyon gyorsan nyomul ki és a hajó hamarosan megáll. Erre tanácsot nem is tudok nektek adni: próbáljátok ki, ha jól eltaláljátok, biztosan sikerül. Ha pedig valamelyiktek a gőzhajón el talál hajóközni Amerikába, írjon nekem onnan egy levelezőlapot.

Babaverseny.

(Gyermekszínjáték.)

Franciából: RÉCSEI EDE.

Személyek: Jusztna, Angela, Anna, Dódika, Klárka, Évike, Piroska, Lea.

Jusztna: Siessünk befejezni előkészületeinket! Lássuk csak, visszajöttek-e kisasszonyaink?

Angela: Nagyszerű ötlet volt tőled ennek a babaversenynek a rendezése!

Jusztna: Nemde?

Angela: Mulattató lesz.

Jusztna: Oh, nem minden versenyző részére. Nem egy lesz kénytelen üres kézzel távoznia.

Angela: Nem is lehet mindenkinek díjat adni.

Jusztna: Hogy ne irigykedjenek, több díj is lesz.

Angela: Több díj?

Jusztna: Mindjárt meglátod. Éppen most szedtük össze ezeket a tárgyakat esecsebeeséink közt.

Angela: S mindezt nekik akarod adni? Hát ugyan mire jó ez?

Jusztna: Miért ne? Nekem nincs más aranyérmem, mit nektek felajánlhatnék, csupán az, amelyet három éves koromban nyertem babaversenyen.

Angela: Igazi az? Nem akarom elhinni. Három éves korban nyerni ilyen díjat! Furcsának látszik.

Jusztna: Nem az én hibám. (Csengetés, jönnek.)

Angela: Itt vannak, Jusztna, itt vannak! (A lánykák mind bejönnek.)

Jusztna: Euss, keresd meg hamar babádat, hogy sorba állj. (Angela balra el.) (Jusztna énekel):

Lányka jöjj csak, kis leányka!

Nézzed mennyi ékesség!

Ültözz fel csinos ruhába,

Versenyezz, díj van elég!

Rajta, versenyezz hát szépen!

Díjat kap majd, aki nyer.

Anyukád is boldog leszén.

Kisleánya, hogyha nyer.

Jusztna (állva): Hölgyeim, mielőtt megnyitnám az érdekes versenyt, melyre el kell hozniok kedves és csinos babáikat, először is szükségesnek tartom, hogy ... hogy... (keresi

a szót) hogy is mondják!.... zsürit választ szanak.

Mind (csodálkozva): Zsürit, de minek?

Jusztna: Zsürit. Igen Ennek kötelessége lesz a díjak odaitélése. Ez lesz a bíróság.

Mind: Oh!

Jusztna: Sziveskedjenek maguk közül három tagot kijelölni! (Csend) Hát, hölgyeim, kiket jelölnek ki?

Mind: Senkit.

Jusztna: Senkit? Akkor a verseny lehetetlen.

Mind: De igen!

Jusztna: Birák nélkül?

Mind: Igen, igen... Nem kellene birák... Köszönjük szépen. Azok maguknak ítélnének minden díjat.

Jusztna: Ahogy tetszik, hölgyeim! Akkor önök alkalmissal kívánják megállapítani a díjakat, vagy nem?

Mind: De igen, igen!

Jusztna (ujra kezdve): Hölgyeim!

Angela (belép): Azt gondolom, hölgyeim, arra, hogy megkérdezzük a jelölteket s a magunk nézete felől is tisztába jöjjünk, egyet ki kell választanunk magunk közül.

Mind: Jusztna, Jusztna!

Jusztna: Köszönöm, hölgyeim, a bizalmat, mit velem szemben kimutatni szivesek voltak. És hogy bebizonyítsam önök előtt az erős óhajomat, hogy senkivel igazságtalanságot, méltánytalanságot elkövetni nem akarok, a magam részéről ezennel lemondok a versenyről.

Mind (tapsolva): Nagyszerű!

Jusztna: Hölgyeim, a verseny megkezdődik. (Leül az asztalhoz és a lánykák sorbaállnak.) Magától értetődik, hogy a mi kis babaversenyünk nem lesz egyszerűen csak szépségverseny, mint ahogy a nagyvilágban divatos.

Piroska mamája: Nos, miért nem?

Jusztna: Mert a szépség olyan, mint a virág. Kinek adjuk a díjat? A liliomnak vagy a rózsának? Ez kényes dolog. Meg aztán minden mulandó, minden hervad. Két dolog mulja fölül a szépséget: a lelki tulajdonság meg a szivjóság.

Nemde, egy véleményen vannak velem a hölgyek is?

Mind: Igen, igen.

Jusztina: Három díjat fogunk megállapítani (mutatva a díjakat). Az első díj ez a rózsafadohoz, a második díj ez arany metszésű könyv, a harmadik díj ez a skatulya cukorka. (A megelégedés moraja). Figyelem, hölgyeim! Szemügyre vesszük a jelölteket. (Előszólítja őket.) Anna kisasszony! (Egy kisleány jelentkezik babájával, melynek ruhái szét vannak szaggatva.) Oh, be szép gyermek! Kár, hogy a szegény kicsike ruháskái rongyosak.

Mind: Igazi koldus!

Jusztina (beszélve a babához): Neked nem volt időd megfoltozni ruhádat, kisasszony?

Anna mamája: Ő egész nap csak alszik!

Mind: Oh, a kis rest!

A mama: Asszonyom, ő csak három éves!

Jusztina (a babához): De kisasszony, amíg te alszol, arnyukád sohasem álmodik arról, hogy holmiaidat kijavítsa? (Az anya lecsüggeszti fejét). Azon a nézetben vannak hölgyeim, hogy ezt díjazzuk?

Mind: Nem, nem! (A mama szánalmas arccal visszasompolyog.)

Jusztina: Másik! Dódika kisasszony! (Egy kicsi leányka jelentkezik, karján pólyásdadával.) Ah, a kis bábé mily jó színben van! Hány éves a kicsike, asszonyom?

A mama: Dódikát még dajkálják.

Jusztina: Ő még talán nagyon is fiatal, hogy az erény-díjra pályázzék.

Mind (nevetve): Oh, igen, dudlit a Dódikának, dudlit! (A mama sirva vonul vissza.)

Jusztina (szólítja): Klárka kisasszony!

A mama (jelentkezik egy piszkos babával): Gyerünk, Klárka, csókold meg a nénit!

Jusztina (visszautasítva): Köszönöm, nem kérek belőle! Az ön babája fekete, mint valami kis szerecsenleány.

A mama: Éppen el akartam önnek mondani, hogy reggel a skatulyából beleesett a szenesládába.

Jusztina: Hát sohasem mosdatja meg?

A mama: Nem szereti a vizet, azért ilyen szurtos! (Kacagás).

Jusztina (a leánykákhoz): Nos, hölgyeim, értemel ez díjat?

Mind: Nem, nem, másnak!

Jusztina: Évike kisasszony! (Egy mama bemutat egy csinos babát, melynek világos színű

ruhája egészen be van mocskolva.) Ah, mily szép aranyhaja van! (Cirógatja a baba haját.) Jaj, de ragadós! (Megtörölve ujjait): Évike kisasszony nagyon sok kenőcsöt használ!

Az anya: Nem kenőcs ez, hanem befőttés lé, mely evés közben csorgott reá.

Jusztina: Hát a feje a befőttés üvegbe csüngött és úgy evetti? (Nevetés.) És a ruhája is be van szennyezve!

Mama: Ezt a csokoládés krém csinálta.

Jusztina: Ime, egy kis telhetetlen! Adjunk neki díjat?

Mind: Hogyne! Inyencnek sohasem!

Mama: Ez igazságtalanság!

Jusztina (más babához): Önön a sor Piroska kisasszony.

Mind: De furcsa név!

Mama (előhozva egy fenséges babát, gazdagon földiszítve): Ej no, Piroska az előkelő név szépen hangzik, nevére, kis leányom, valóban méltó, úgy hiszem.

Mind (gunyolódva): Pi-ros-ka, roska, ros-ka!

Mama: Az irigység beszél úgy belőletek.

Mind: No, nézzétek!

Jusztina: Ne haragudjunk! (A szép babát karjánál fogva fölemeli.) Ez a gyermek úgy öltözködik, mint valami hercegnő és szinte kedve kerekedik az embernek piros-pozsgás pofikáját megcsókolni. (Megcsókolja, de csakhamar visszadobja anyjának): Jaj, mit nyeltem? (Letörölve zsebkendőjével ajkait): Az ön leánykája ugyancsak ki van festve!

Mind (Jusztinához): Az arcodon piros festék van, lehér, fekete!

Mama: Ne hallgasson rájuk! Ez az a piro-sító, melyet Piroska mamájának pipere-asztaláról csent el.

Mind: Ah, a kis kacér! Festi, kendőzi magát!

Jusztina (a babához): Kicsikém, itt aztán nincs neked helyed, menj inkább a festő-szalomba, oda való vagy!

Mind: Igen, a szalomba, a szalomba!

Mama (indulatosan): Ez méltánytalanság!

Jusztina: Lea kisasszony! (Egy mama jelentkezik félszemű és félkaru babával). Oh, szegény gyermek! Ez beteges! Ennek csak egy karja van... egy szeme!

Mama: Ez az ő hibája, ennek ő az oka; nem szereti, ha öltöztetik. Tegnap öltözködés közben nem akart a ruha ujjába bujni. Anyyira kiabált, annyira kapálódzott, hogy egyik karja,

a kezemben maradt, a félszeme pedig a kályha sarkába ütődött.

Jusztina (a babához): Gyerünk félszemű leányka, neked a vakok országába kell menned, egyedül ott lehetne kilátásod díjat nyerni. Nemde, hölgyeim?

Mind: Igen, igen!

Mama (nyelvét öltögetve rájuk): Ez a tietek!

Jusztina: Angela kisasszony! (A mama közeledik egy babával, melynek tisztasága és bájos egyszerűsége mindjárt az egész gyülekezet általános rokonszenvét kelti fel.) Végre! lme egy leányka, aki bebizonyítja, hogy a tisztaság és egyszerűség egyesülhetnek a szépségben. Reményem, hölgyeim, hogy ettől nem fogják szavataikat megtagadni.

Mind: Igen, igen, a díjat!

Mama (babájához): Köszönd meg ezeknek a hölgyeknek, babuskám, küldj nekik egy szép csókot!

Jusztina (fogja a dobozt, a könyvet és a cukor-zacsokot, melyeket átnyújt a babának): lme, Angela kisasszony, a díj, melyet megérdemel.

Mind (tiltakozva): Hogyan, hogyan, neki adják mind?!

Jusztina: Bizonyára, mert ő az, aki a díjat egyedül megérdemelte. Nemde önök is így hátróztak?

Mind: De ez igazságtalan dolog . . . Ez nem lehet . . . Ez nem járja! Csináljuk újra, újra, kezdjük újra!

Jusztina: Lehetetlen előlről kezdeni.

Mind: Mi is akarunk díjat!

Jusztina: Ugy van az, amikor nagyon szigorúak vagyunk másokkal. Végeztünk. Ez a büntetés.

Mind: Ez nagyon rossz. Ujra kell kezdeni! Becsaptak! (Kiabálnak, lábaikkal dobognak.)

Jusztina: Várjatok! Ne haragudjatok! Meg lesz az elégtétel. Mindjárt kiosztják a díjat a ti babáitoknak is.

Mind: Jókor!

Jusztina: Kinek-kinek érdem szerint. (Mosolyog.) Figyelem! (Sorba állnak.) Ujra kezdjük! (Előszólitva.) Anna kisasszony! (Anyjának hoz egy kis csomagot melyet az siet kibontani.) lme, kisasszony, hogy kárpótolja magát a gondosságért, mellél ruháit megfoltozza.

Mama: Tű és cérna!

A leánykák énekelnek:

A kis leányod rém lusta, tára-rára, jaj de lusta, Kis leányod jaj, rém lusta!

Ajándé-kát megkapta, bizony megkapta.

Jusztina: Dódika kisasszony! (Anyjának átad egy dobozkát, mely dudlit tartalmaz). lme, dija! Az ifjuság és egészség dija!

A leánykák énekelnek:

Ez a te kis szép leánykád,

Tára-rá-ra, kis leánykád,

Nyujtsad ide szácskád s vedd át

A dudlikát, ha mondom,

Vedd a dudlikát!

Jusztina: Piroska kisasszony! (Ibolyát nyújtva át neki.) Fogadja ezt a virágot, mint a szerénység és egyszerűség jutalmát!

A leánykák énekelnek:

Tára-rá-ra, a jutalma

Nagyszerű, jaj, az illata

Ajándéku fogadja,

Már csak fogadja!

Jusztina: Éva kisasszony! (Dugót nyújtva át neki.) ltt van méltó jutalma az ön mértéktességének.

Mama: Ugyan mi ez?

A leánykák nekelnek:

Tára-rá-ra, dija ez lesz,

lly dugót a szájába vesz,

Szájába ily dugót tesz,

A szájába tesz.

Jusztina: Lea kisasszony, fogadja türelmének és kedvességének jutalmát! (Egy csomó vesszőt ad neki.)

A leánykák énekelnek:

Hej, kis leányod makrancos,

Tá-ra-rá-ra, hej, házsártos,

Vesszőt néki, mert haragos,

Ez kell neked, házsártos,

Mért vagy haragos?

Jusztina: Klára kisasszony! (Átnyújtva neki egy becsomagolt tárgyat.) ltt van a tisztaság jutalma, melyet ön méltán megérdemelt.

Mama: Szappan!

A leánykák énekelnek:

Tá-ra-rá-ra, én is láttam,

Mert a kicsi tisztátalan,

Jó lesz neki egy szappan,

Egy darab szappan!

Jusztina: Hölgyeim! A díjak kiosztása véget ért.

A mamák: Oh, ez csalás. Csak tréfát üztek velünk. Mindent Angela kaparintott el!

Angela: Ne haragudjatok, kisasszonyok! Kész vagyok díjaimat megosztani veletek. (Odaadja nekik a cukor-csomagot, melybe mindannyian belemarkolnak.)

Mind: Eljen, éljen Angela!

Jusztina: Ez bizonyítja, hogy Angelának jó szíve van. Hölgyeim, emlékezzenek meg arról a régi közmondásról: Amilyen az édesanya, olyan a leánya!

Mind: Óh! Óh!

Jusztina: Láttátok babaversenyünkön!

Mind énekelnek:

E versenyből tanuljuk meg, leányok.

A rózsás kis baba élő tükör.

Melyen magát meglátja jó anyátok.

Reggeltől estig, oh, mily nagy gyönyör!

És nemesak arcod fénylik e tükörben.

Ott lélked képe is meglátható.

Azért kerüld a rosszat életedben.

Jutalmat, díjat nyerhet csak a jó!

Függöny.

(Kolozsvár.)

A merengő.

Aczél Sári rajza.

Hová merült el szép szemed világa?

Mi az, mit kétes távolban keres?

Vörösmarty.

IMA.

Irta: KIRJÁKNÉ KOVÁCS EMMA.

Sorsommal, Uram, békíts meg engem,
A hit-palánták kis csemetéit
Neveld fel bennem.

Béniult szívemmel magamra ne hagyj,
Hogy fel tudjak az égig repülni,
Szárnyakat adj.

Add a kezembe a hit kilincset,
Buzgón zörgessek, mert megnyitattik,
Bizalom kincsét.

Temessed be a kételyek kutját,
Ne legyek árva, nyisd meg előttem
A szívek utját.

Gondbarázdákon ha botorkálok,
Jöjj hozzám, vezess! Könnyemosta szívvel
Elédbe állok.

Tekints kegyesen szívem tűzére,
Sors élesztette, bánat jegyezte
Nagy szerelmére.

Sorsommal, Uram, békíts meg engem,
A hit-palánták kis csemetéit
Neveld fel bennem.

(Kendilóna.)

Mi a röstelni való?

Széchenyi István, a »legnagyobb magyar«, ha valamit vásárolt, rendszeren a hónap alá vette s hazafelé sietett.

Egyszer megint jókora csomagot vitt az utcán, amikor találkozik vele Helmecky Mihály:

— Nem röstel a gróf ezzel a cökmökkel menni az utcán? — kérdi Helmecky.

— Egy csöppet sem, — válaszol Széchenyi derülten. — Inkább röstelném, ha sohase vihetnék valamit haza. — S igaza volt.

Tóth Béla.

Csak eredeti dobozban valódi a

PURGO BAYER

Elek nagyapó üzeni:

Brinzás Duci, Nagyvárad. Még csak négy és fél éves vagy, de már tanulsz, olvasni, egyelőre azonban anyuka olvassa fel neked a meséket, aki még nem is olyan rég szintén unokája volt nagyapónak, s a könyvtárában most is az első helyet foglalja el a Sorsüldözőtt Katalin regénye, őrzi az ő kislányának, ha majd nagyobb lesz. Sok édesanya őrzi e könyvemet a leánykája részére, s nem is gondolod. Duci, hogy mennyire örvendek én emek. Azt kérde, hogy Brinzás Laciék, a te kolozsvári unokatestvéreid hogyan olvassák a Cimborát, amikor nem tudnak magyarul, csak románul. Hát biz ezt magam sem tudom. Ha csakugyan nem tudnak magyarul, valószínű, hogy amiként neked a te anyukád felolvassa a meséket, nekik is az anyukájuk félig románul, félig magyarul elmondja, míg egyszerre csak jól megtanulnak magyarul. A hosszú levelet nem találtam hosszúnak, s csak biztast anyukát, hogy minél többször írjon. — Berger Béla és Zsófi, Nagykároly. Most már túl vagy a vizsgán, tehát elvárom a leveleidet. Ismételtén írtam a kiadóbácsinak, hogy mind a kettőtök nevére küldje ezután az újságot. — Hartmann Irénke, Arad. Szeretettel látlak unokáim seregében s igen jól esett olvasnom, hogy minél több előfizetőt igyekszel szerezni, ami mellett bizonyit, hogy máris megszeretted a Cimborát. Most is elég jó az írásod, de lesz az igen jó is, ha gyakran írsz nagyapónak. Rejtvényed sorra kerül. — Zápory László, Karánsebes. Levelednek nemcsak terjedelmével, de tartalmával is igen meg vagyok elégedve. Szép az írásod, s helyesírás dolgában is teljesen kifogástalan a leveled. Aki úgy tud írni, mint te, annak igazán nincs oka busulni azon, hogy egy évet vesztett betegség miatt. Helyesen mondod, hogy fő az egészség, ezt szokta mondani nagyanyóka is, s amint örömmel látom, az egészséged teljesen helyreállott. Ha Csikszentsimonban nyaralsz s onnan meglátogatsz, ezzel nagy örömet szerzel nekem. Örvendek, hogy tetszik a „Mi újság” rovat, mert abból csakugyan sok hasznosat tanulhattok. Az adomákból és a rejtvényekből válogatok. — Paál Elek, Székelykeresztur. Igen jól sikerült a vizsgád s kaptál 80 leu jutalmat is. Azt írod, igyekezni fogsz, hogy a jövő év végén még a mostaninál is jobb legyen az eredmény. Hát, csak rajta, segíjen az Isten. Sajnálattal látom leveledből, hogy nagyapád beteg. Remélem, mire ezt az üzenetet olvasod, már rég visszatért az egészsége. — Szőke Juci és Piri, Brassó. Elhiszem, hogy a sok tanulás után jól esik a pihenés, nekem minden nap megvan ez a jó érzésem, mert én bizony minden nap sokat dolgozom. De szívesen dolgozom, mert lám, te

valahányszor kezdedbe veszed az újságot, mindig rám gondolsz, reám, aki oly nagy örömet szerez nektek a Cimborával. Azt hiszem, sokan, igen sokan vannak még rajtad kívül, akik éppen így gondolnak rám. Ez adja nekem az erőt arra a nagy munkára, amely bizony nem egészen öreg embernek való. Pirinek azt üzenem, hogy az első levelével nagy örömet szerzett nekem és csak írjon minél gyakrabban, majd megszépül az írása. — Viola Anna, Székelykeresztur. Isten segítségével befejezted a második polgári is. Az írásodból, amely minden tekintetben kifogástalan, joggal következtetem, hogy szép sikerrel fejezted be ezt az esztendőt is. A számrejtvényed sorra kerül. — Weisz Iluska, Kolozsvár. Jól sikerült a vizsgád, s ha Isten megsegít, negyedik osztályba mégy az ősszel. Bizony csak úgy, ha Isten megsegít. S igazán örvendek, hogy Istenre gondolsz, akinek segedelme nélkül, valóban, ami gyenge emberi erőnk semmire sem volna képes. Írtam a kiadóbácsinak, hogy ezután ne Ilus, hanem Iluska névre küldje az újságot, amiből azt látom, hogy nem akarsz még egyelőre nagy lány lenni. A születésed napjára minden jót kívánok neked, s majd számolj be arról, hogy mivel lentek meg züleid ezen a nevezetes napon. — György Győző, Páva, Háromszék megye. Pótlórejtvényed sorra kerül. A kiadóbácsinak pedig írtam, hogy nem kapod rendszeren az újságot. — Püspöki Etus, Kolozsvár. Azzal kezdted te is a leveledet, hogy Isten megsegített, jövőre már az első gimnáziumba mehetsz. Igen örvendek ennek és az ígératednek is, hogy ezután szorgalmasan fogsz írni. Némkülömben annak is, hogy neked is, anyukádnak is minden tetszik a Cimborában és rendszeren te olvasod fel anyukának az újságot. Azt kérde, sok dolga van-e nagyapónak, mert te azt hiszed, hogy egy ilyen szép lannak a szerkesztése sok fáradtságba kerülhet. Hát, igazán nem panaszkodhatom amiatt, hogy nincs elég dolgom, sőt azt mondhatnám, hogy igen sok a dolgom: emiatt azonban nem panaszkodom, mert tudom, miért dolgozom s ennek a tudata napról-napra újabb erőt ad nekem a további munkára. — Szabó Patyi és Ősike, Csusza. Mindig elgyönyörködöm édesanyátok szép írásában, s nehezen is tudnám nélkülözni már, annyira megszoktam, de azért szeretném, ha közbe-közbe ti is próbálgatnátok az írást. — Kohn László, Temesvár. Örömmel látlak unokáim seregében, s remélem, jól sikerült a vizsgád és ennek jutalmául édesapád elhoz Erdélybe. Itt majd sok szénét fogsz látni, s majd résztvehetsz a beszámoló pályázatban. Rejtvényeidből válogatok. — Handler Dezső, Páva, Háromszék megye. Írtam a kiadóbácsinak, hogy az újságot mostantól kezdve augusztus végéig Miskolc István címén Pávára (u. p. Zabola), küldjék. — Füzessy Bandi, Ko-

lozsvár. Ha most léptél unokáim sorába, igazán nincs okom haragudni amiatt, hogy eddig még nem írtál. Hát csak írj szorgalmasan ezután s majd meglátod, hogy megjavul és szépül az írásod. Azoknak az unokáimnak az írása, akik megfogadták a tanácsomat, láthatólag megjavult és megszépült rövid időn belül. Öcsike igazi neve Benedek István. A bejelenített hosszú levelet várom. — **Steiner Emilia, Arad.** Ha azt hiszed, hogy minden olvasótársadnak tetszik Szilasi Bálint szép históriája, ezt igazán jól hiszed. Nem ok nélkül tetszik nektek ez a regény, mert ez igazán szép s amellet sokat is tanulhatok belőle. Örvendek, hogy nagyon szép könyvnek találtad az én „Katalin” e. regényemet, valóban ez a legkedveltebbek egyike a könyveim között. A kiadóba csinak megüzentem, hogy a címed: Str. Alexandru Gavra 19. és nem 15. — **Kozák Rózsika és Lajcsika, Szászváros.** A vakáción csakugyan ráérsz a levélírára, hát csak pótolj a mulasztást. Nekem öröm minden levél, amit kapok tőletek, nektek pedig valóságos haszon, mert a levélírás fontos kiegészítője az iskolai tanulásnak. — **Benedek Edith, Bucuresti.** Ugy a vizsgán, mint a francia és német nyelvből első jutalmat kaptál. Hát azt igazán jól tudtad, hogy én ennek igen örvendek. Remélem, Körtvélyfájáról is szorgalmasan írsz nekem és amellet sok-sok tejet fogsz inni, hogy legyen erőd a jövő iskolai évre is, amikor negyedik osztályos leszel. Rejtvényeidből válogatok. — **Atzél Sári, Budapest.** Nem esuda, hogy megrikkatott Dsida Jenőnek a Kis mókuskáról szóló gyönyörű verse. Ő ez időszerint első éves jogász a kolozsvári egyetemen. Már kis gimnázista korában feltűnő szép verseket írt, s erős a hitem, hogy ha úgy fejlődik tovább, mint ahogy fejlődött idáig, nem sok idő múlán a legkiválóbb költők sorában fogják emlegetni a nevét. — **Kálló Vilma, Szilágysomlyó.** Oly sok volt a tanulni való, hogy még a Cimbora olvasására sem volt idő. Hát, most majd lesz elég idő, s végigolvashatod azokat a számokat, amelyeket nem olvastál. Már ugyan hirdtettem két pályázatot, de majd gondom lesz arra is, hogy Öcsike írjon nektek egy helyesírási hibákkal teli levelet, hogy ezt aztán helyreigazítsátok. Rejtvényeidből válogatok. — **Kálló Mancsi, Szilágysomlyó.** Neked csak hittanból kellett vizsgáznod és ez nagyon jól sikerült. Kaptatok is mindnyáján egy kis szentképét a tisztelendő urtól. Számon tartom az ígéretedet, hogy ezután gyakran írsz. A körrejtvényed sorrakerül. — **Ráskai Miklós, Arad.** Dél előtt iskola, délután tanulás és sétálás, így igazán nem esuda, ha nem jutottál levélíráshoz. Most azonban meg volt már a vizsga, elvárom, hogy, ígéreted szerint, szorgalmasan írd a leveleket. — **Kovács Mancsi, Bánffyhyunad.** A te Árpád öcséd csakugyan

megérdemelné, hogy ne az ő nevére, hanem a tiédre küldjük az újságot, mert, amint írod, ő csak játszik és nem akarja olvasni az újságot. Én azonban ezzel nem büntetem meg őt, mert meg vagyok győződve, hogy egyszer majd beletekiint az újságba s talán el is olvas valamit belőle, s hát ha kedvet kap az olvasásra. Sok ilyen eset történt már. — **Saur Margit, Resiczabánya.** Nem tudod, hogyan háláljad meg jó szüleidnek, hogy egy évre megrendelték neked a Cimborát. Lám, tudom én azt jól, mivel hálálhatod meg. Azzal, hogy ezután is jól véseled magadat és szorgalmasan tanulsz. Azért mondom, hogy ezután is, mert bizonyosan jó magaviseletedet és szorgalmadat jutalmazták meg jó szüleid a Cimbora megrendelésével. Azt igen sajnálom, ha csalódtál abban, hogy nem kaptál mindjárt tőlem üzenetet. Nem is kaphattál, mert hiszen az előfizetést nem én kapom, hanem a kiadóhivatal s én csak akkor ismerkedem meg a Cimbora olvasóival, amikor levelet írnak nekem. Hát csak írjál szorgalmasan, majd meglátod, hogy minden levélre szeretettel válaszolok. — **Heller Olga, Arad.** Igéred, hogy ezután a pontos levélírók gárdájába fogsz tartozni, s meg vagyok győződve, hogy be is váltod az ígéretedet, hisz te egyike vagy legrégibb és leghüségesebb olvasóimnak. A kiadóba csi pótolja a múlt évi 47. s az idei 13. számot. — **Máthé Borecsa, Marosvásárhely.** Egyik rejtvényt megfejtetted, a másikat nem tudtad megfejteni. Így van ez kezdetben, de lassan-lassan mind több és több rejtvényt tudsz megfejteni, s majd meglátod, milyen nagy öröme lesz ebben. — **Emmer testvérek, Temesvár.** Mident szeretnétek, azt írjátok, csak azt nem, hogy édesapátok lerendelje az újságot, mivel hogy nem kaptátok pontosan. Az bizony velem is meg-megtörténik, hogy nem kapom pontosan azt az újságot, amelyet szerkesztek, de azért változatlan türelemmel és kitartással szerkesztem a Cimborát, s minden számnak a tartalmát két-három héttel előre utnak indítom, hogy az újság idejében megjelenhessen, de hát abba is bele kell törődnünk, hogy nem minden történik a kedvünk szerint. — **Csergőffy Tibor, Nyárádszereda.** Örvendek, hogy megkaptad a nyerevény-könyvet; majd értesíts, ha elolvastad, hogy tetszett-e? — **Sevester Anna, Bodola, Háromszék megye.** Amint látom, igen jól telt az idő Brassóban, sok mindent láttál, lesz, amiről majd beszámolsz. A beszámolóban ne feledkezzél meg Szentgyörgyi Pista bácsiról, erről az örökfiatal színművészről, akinek a játékában nem győztél elegendő gyönyörködni. — **Winkler Bözsike, Piski.** A kiadóba csi pótolja a 6. és a 7. számot, hogy teljesen olvassad Szilasi Bálint szép históriáját. Remélem, betegséged elmúlt, nem kell majd ágyban olvasnod ezt a szép regényt.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Névrejtvény.

Beküldte: Kepes Kara.

Teréz, Sándor, Szerén, Olga, Adél, Anna, Árpád, Ernő, Ida, Sári, Rózsai, Márta, Rezső, Margit.

E nevek kezdő betűi helyesen összerakva egy erdélyi város nevét adják.

Létrarejtvény.

Beküldte: Kálló Mancsi.

Egy	a
d	k
é	r
o	t
t	cs
egy	e
h	m
e	é
n	n

Találós kérdés.

Beküldte: Duschinszky Emilia.

Se nem szekér, se nem szán?

Pontrejtvény.

Beküldte: Halász Mancsi.

- ..... Egy magyar város.
- ..... Disznó lakása.
- ..... Fiunév.
- ..... Gyümölcsnév.
- ..... Testrészt.
- ..... Butor.
- ..... Egy folyó.
- ..... Leánynev.
- ..... Erdei gyümölcs.

E nevek kezdő betűi egy magyar ifjusági író nevét adják.

A Cimbora könyvosztálya

A cserkészkönyvek új árai:

Farkas Gy.: Táborlüz üzen	á 15.— leu
Radványi K.: Horog István & Co	15.—
Sztrilich—Mócsy: Cserkész segítségnyújtás	10.—
Bulykó: Törvénytárgybeszámoló	15.—
Scherer: Próbaidős cserkész könyve	15.—
Sztrilich—Mócsy: Tábori munkák	20.—
Radványi K.: Napsugárleventék	15.—
Kovács D.: Ballag már	15.—
Scherer: Cserkészek könyve	15.—

A Magyar Ifjuság Könyvtára

kelleme és szórakoztató olvasmánnyal kedveskedik az ifjuságnak. Köteleit azonban élvezettel olvashatják a felnőttek is. Olcsó pénzért nemes szórakozást találhat e kötetek olvasója, amikor ma az általános drágaság miatt a jó könyv ára is elérhetetlen magasságra hágott. Eddig a következő kötetek jelentek meg:

1. sz. Magyar elbeszélők, nyolc elbeszélés . . . . . ára 15.—
- 2—3 sz. Benedek Elek: Gyermekszínház . . . . . lei 25.—
- 4—3. sz. A. Conan Doyle: Tűzkőrüli történetek . . . . . lei 25.—

SAJTÓ ALATT:

6. sz. Bábjátékos Pali, Irla: Strom Tivadar
7. sz. Li Fan bosszúja . . . . . Westermann F. P.
8. sz. Az egyszemű . . . . . May Károly
- 9 10. sz. Robinson Crusoe . . . . . Defoe Dániel.

CIMBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánii-Mare (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvényt megfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szalmár) Str. Cuza Voda 4.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Romániában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
Csehszlovákiában évi 80 csehszlovák korona, negyedévenként 20 csehszlovák korona.

Magyarországon évi 144.000 magyar korona, negyedévenként 36.000 magyar korona.

Ausztriában évi 112.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.

Jugoszláviában évi 200, negyedévenként dinár.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó rt.
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

felé: megörült Balambér doktor! Tudom, esőválta fejét otthon Mihály kocsis, Kati szakácsné! Elbámultak az erdőn a szelidszemű őzikék, fűrgé mókuskák, ugri-bugri nyuszik. Csak Csalóky Matyi ur dörzsölte nagy nevetve a kezét és azt kacarászta:

— Doktor Balambér, híres-nevezetes, ősrégi familia, most már ismered Csalóky Mátyást?

Robogott, susogott, vágatott a vonat. Az állomásokon urak, urfiak, nénik, bácsik szálltak fel és le. Akik leszálltak, mind Balambérről meséltek odahaza. Akik felszálltak, nemsokára meghallották az örült utas történetét.

Balambér koma nagy busan üldögélt a bezárt fülkében a tekintetes urral. Kinézett az ablakon, hát már elmaradtak a hegyek, messziről kéklük már a sípkájuk. Hová lett a szilaj folyó, a sziklatépő! Széles, kanyargó vize változott, tutajok usznak a hátán és a partjai mellett tarlók sárgulnak, kukorica rengetegei zörögnek a fenyő erdők helyett. Fehér falu tanyák surrannak el az ablak előtt, mellettük dohog a cséplő gép, száll ég felé a füstje, gyűl a zsákokba az arany szemű buza. Már az Alföldön fut a fáradhatatlan vasparipa!

Egyszerre nagy tornyok esillantak elő a távoli közből, magas kémények okádják a füstöt, egyre többen zakatolt váltóról-váltóra a vasut.

Hej, nemsokára Budapestre érkezik Barlanghy Balambér! Micsoda szégyen lesz az! Láncot rak szépséges manesára a rendőr, viszik a dutyiba. Istenem, Istenem, talán még az orrocskájába is adnak valami orronfüggőt! Drum, drum, drum, szinte hallotta már Balambér a szomorú dobnótát, látta a medvetáncoltatót s mellette jaj, ki az a daliás legény, aki ropja a táncot!

— Nem, nem, inkább meghalok, de nem kerülök rendőrségre! — gondolta magában. Megszólalt medvenyelven:

— Brum-brum, hallja-e kigyelmed, apácskám!

— Dur-bur, hallgatom, fiacskám!

— Zírgő-börgő, ugorjunk ki az ablakon, apácskám!

— Hörgöm-förgöm, ugorjunk, fiacskám!

Leeresztették az ablakot, aztán amikor már lassabban kezdett futni a vonat, kiugrott Balambér, utánna ugrott az apja.

Én bizony senkinek sem ajánlanám, hogy kiugorjon a robogó vonatról. Jó kis fiúk, jó kis lányok tudják

szülőbarlangomban emberek is laktak valamikor! — szólt Adám ténsur.

— Hát még, ha eljönne velem Barlanghy ur — felelt a doktor. — Meg nézné a sok csontot, az eszközöket, amiket összegyűjtöttünk! Elmennénk Franciaországba, ahol tisztelt őseinek az arkéjét is megláthatná!

— No, azt talán mégsem!

— Ha mondom! Olyan szépen lepingálta őket az ősember a barlang falára, hogy szinte megszólalnak!

Erre már Balambér is felsóhajtott:

— Hej, de jó is volna egy kicsit szétnézni a világban!

— Ugye! biztatta a doktor. — Talán még menyaszszonyt is találunk utközben!

Adám ur elgyönyörödve szopogatta a pipát.

— Hát hiszen, elmehetsz épen, ha olyan nagyon rádjött a mehetnék! Decemberre csak hazakerülsz!

— De nem úgy lesz az, Barlanghy uram! — szólt Szemes Tóbiás. — Eljönnek mind a ketten! Csak nem marad itthon egyedül, hiszen megölné az unalom! Hadd rúccanjon ki egy kicsit, nem árt vele senkinek, igaz-e? A tekintetes ur megvakarta füle tövét a pipaszárral.

Elém, hiszen nem lenne rossz! — szólt mosolyogva. — Ugyis egyre sajnó ez a golyó itt az oldalomban, Budapesten talán ki tudná venni?

— Persze, hogy ki! — felelt a doktor. — Megröntgenezik kigyelmedet, mintha ott sem lett volna!

— Meg micsinálnak!

— Megröntgenezik! Ez, tudják, olyan találmány, hogy megmutatja, mi van az ember belsejében. Látni lehet a csontokat, a tüdőket, a szívet. Meglátják vele az orvosok, hol kuksol a golyó.

— No, ez már megint valami új csoda! — mondta Adám ur. — Már ezért is érdemes felmenni. Hát, nem bánom, induljunk holnap.

Avval nagyot kiáltott:

— Hej, Kati, Erzs, Miska! Ide hozzám!

Futott esze nélkül mind a három:

— Mit parancsol, nagy jó uram!

— Utravaló legyen készen reggelre, Kati! Táská, kosár becsomagolódjon, hallod-e Erzs! Te meg Mihály, úgy vigyázz, hogy öt órára előállj a kocsival, mert baj lesz! Utazunk Budapestre!

— Ugy lesz minden, ahogy nagy uram parancsolja,
— felelték a cselédek.

— Mi pedig menjünk aludni, mert korán kelünk holnap! — mondotta a tekintetes ur. Kihörpintették poharaikat, azután lepihentek a puha pihés ágyakba. Csendes éjszaka borult az udvar fölé. De a nagy tarka kakas nem bírta magába fojtani a nagy újságot virradatig.

— Kukoriku, — harsant meg a hangja. — Csend, csend, figyelem! Barlanghy ur most indul Budapestre! Kukoriku!

Meghallották a baglyok, a denevérek és tovább buhagytak, tovább cineongták. Erdő, mező, szikla, patakok mind erről suttogott, ezt muzsikálták a tücskök, ezt dalolták a madarak, mire felpirult a hajnal és az udvarról kigördült a kocsí a három utassal.

gott a kocsí, esikorogtak a kerekek, a vonat hirtelen megállt. Balambér elvágódott a kövér urral, a sok utas a tetejükbe rotytant, a táskák, kosarak is mind lezuhantak a poggyászhálókából. Volt sikoltozás, nyögés, jajgatás!

Mi történt? Csalóky ur, amikor látta, milyen veszedelem fenyegeti szegény ádozatát, az ismeretlen kövér urat, megrántotta a vészféket, azért állt meg a vonat.

A többi kocsik utasai is leugráltak, jött nagy lihegve a kalauz kocsiról-kocsira:

— Hol a baj? Mi a baj? Van-e baj?

— Itt a baj, nagy a baj, hajajaj! Ide, ide, kalauz ur! — integetett neki Csalóky Mátyás.

Jöttek az utasok, felkapaszkodott a kalauz, látták a nagy ribilliót. Nagy nehezen szétráncigálták az összegabalyodott utasokat. Balambér is előkerült legalólról. Hej, haj, de csunyán ellátták ökgyelmű baját! Agyontépázták füleit, megkarmolázták az arcát, kalapja, ruhája szerte-szét szakadt.

— Örült ez, kalauz ur, örült! — zsibogtak az utasok és elmesélték a kalauznak, mit csinált Balambér. Balambér csak hallgatta nagy dühösen és azt morogta:

— Megállj csak, Dütóhus, nem menekülsz azért előlem!

A kalauz meghallgatta az utasokat, aztán így szólt: — Kérem, uraságodnak itt kell maradnia ebben a fülkében! Majd bezárjuk az ajtót, hogy el ne szökhesen! Ha Budapestre érünk, a rendőr majd eligazítja a dolgot!

— Jaj, jaj, kalauz ur, nem örült az, nincs neki semmi baja, hiszen ő az én fiam! — szólalt meg most siránkozva az öreg tekintetes ur. Szegény, annyira megrémült a nagy lármától, hogy a száva is elállt ijedtében. Szemes doktor még most sem mert megmozdulni.

— Igen, az uraságod fia! — mondotta a kalauz. — No, nagyon jól nevelt fiúcska, mondhatom. Akkor hát uraságodat is bezárom mellé. Tessék besétálni! Igy, ni!

Avval klikk, klakk! Csattant a zár, a két Barlanghy be volt zárva!

A vonat újra elindult, de az utasok mind csak az örültről beszélgettek. Most már a kerekek is azt énekeltek: megörült a doktor ur, zik-zak-zakata! A verebek ezt csiripelték a vasut mellett a fákon, ezt zümmögtek a méhecskék a virágokon és szállt, szállt a hír minden-

Kiabál, gorombáskodik, míg az ember meg nem kopogtatja a fejét. Akkor egyszerre megérti a hívást.

— Ejnye, ejnye, nem szeretem ezt a hívást, — dünnyögött Balambér. De azért nekifanyalodott. Csalóky ur elmondta előtte vagy huszszor, míg meg nem tanulta.

Nem volt ez doktor-nyelv, mint ahogy a ravasz Csalóky elhitette. Visszafelé mondotta ezt, hogy: kedves Dütőhas, gyere velem birkózni. Persze, a kövér bácsi sem volt birkózó, az egész mesét Csalóky ur találta ki, hogy Balambért megrézfálja. De szegény Balambér elhitte az utolsó szóig! Amikor már jól tudta a mondókáját, döngő léptekkel odaállt a fehér mellényes elé és torkaszakadtából rákiáltott:

— „Sevdek őtiüd sah, eregy melev inzókrib!”

Megrezdült a koesi a rettentő ordításra. Az utasok rémülten ugrottak fel és sápadt arcúak bámultak Balambérra. A fehér mellényes ur eltátotta a száját ijedtében és alig bírt szóhoz jutni.

— Mit — mit kíván, kérem? — dadogta végre.

— Sevdek őtiüd sah, eregy melev inzókrib! — ordította Balambér még hangosabban.

Mindenki befogta a fülét, a kövér bácsi pedig ijedten nézett szét, hogy mi módon szökhetne ki a fülkéből. De Balambér elállta az utat, nem menekülhetett.

— Nem tudom, mit akar velem! — nyögdécselte szegény.

Balambér megesikorgatta a fogait és szólt vészes mosolygással:

— Dütőhas ur, én elmondtam a kihívást! Ne tetesse magát, ne kényszerítsen arra, hogy megkopogtassam a fejét!

— Megkopogtassa a fejemet? Szentséges Isten, ez örült! Segítség! — kiáltott a fehér mellényes. A többi utasok is kiabálni kezdtek.

— Örült! Segítség! Meg kell huzni a vészféket! Kalauz! — hangzott összevissza.

De Balambér nem ijedt meg.

— Még egyszer kérdem: jön velem birkózni? — kiáltotta. — Egy, kettő, há-rom! Nem? No, akkor meg kell kopogtatnom a fejét!

Átnyalábolta a kövér urat és hatalmas mancsával rá akart koppintani a fejére.

Ripp-ropp, égszakadás-földindulás, recsegett-roppo-

II.

Hegyre föl, hegyre le kanyargott az országut; esacsogó patakkal futott versenyt, komoly fenyőfák árnyékában. Az utasok elől csakhamar eltűnt a ház, elmaradt az ősi barlang. Ni, már csak a nagy eperfa hatalmas lombkoronája látszik, aztán fordul az ut, eltakarja azt is a domb oldal. Vadvirágos réten porzott a koesi. A kis fecskék ott röpködtek a bennülők feje fölött.

— Csisvis, csivis, szerencésés utat! Mi is utazunk nemsokára! — ezt mondta a csicsergésük.

— Szerencésés utat nektek is! — integetett a kalapjával Barlanghy Ádám. — Isten veled, szülőföldem, erdők, rétek, esacsogó patak, hósipkás öreg hegyek! Megyek világot látni! — kiáltott Balambér.

Nemsokára megérkeztek az állomásra. Szemes doktor két szivarát esusztatott Mihály koesis markába, Ádám ur pedig lelkére kötötte, hogy jól vigyázzon a lovakra, amíg odajár. Aztán sietett jegyet váltani, mert már látszott a gőzmasina füstje a kanyarodóban.

Virágos lett a kedve Balambér ifjurnak, amikor végre elindult velük a vonat! Kihajolt a koesi ablakán, bucsut integetett az elmaradó tájnak és nem győzött gyönyörködni a szép vidékben. No, volt is mit látni! Ott robogott a vonat a zuhogó folyó partján. Egyenes sziklafal meredezett az egyik oldalán, tajtékzott, porzott a víz a sziklák alján a másikon. Ej, be neki való látvány volt ez!

A két öreg elálmosodott a vonat zugásától, végigdőltek a bársonyülésen és szunyókáltak. De Balambér nem volt álmos. Kiállt a koesi folyosójára, rágyújtott a pipára és vigan engedte a füstöt.

— Hová utazik uraságod? — kérdezte tőle egy karesu, vöröshaju uriember, aki mellette álldogált.

— Budapestre megyek! — szólt büszkén Balambér és kifeszítette a mellét.

— Ah, pompás, én is oda utazom! — örvendezett az utitárs. — Legalább nem fogunk unatkozni, beszélgethetünk egy kicsit. Különben Csalóky Mátyás a nevem.

— Én Barlanghy Balambér vagyok! — mondta Balambér.

— Ah, a híres, ősrégi Barlanghy familiából! Ismerem, ismerem, igen jó család! Nagyon nevezetes család! — dörzsölgette a kezét az utitárs. Magában pedig ezt gondolta: Ismerlek, híres Balambér! Tudom, milyen könnyű tuljární az eszedet!

— Balambér nagyon büszke lett a dicséretre.

— Én még sohasem hallottam uraságod családjáról, — szólt foghegyről és utitársa orra alá fujta a füstöt. — Ugy látszik, erre mifelénk nem igen forgolódtak!

Csalóky ur elmosolyodott.

— Lehet, lehet! No, de ami késik, nem mulik! Remélem, most jól megismer majd Barlanghy ur! Azután azt kérdezte: — Csak egyedül utazik uraságod?

— Nem, az apám is itt van, meg egy jó ismerősünk. Apámuramat meg kell dögönyözni, azért megyünk fel Budapestre.

Csalóky ur eltakarta a száját, hogy ne lássék a nevetése. Dögönyözni kell az öreget, azért mennek Budapestre? Ki hallott már ilyet?

— No, ez csakugyan nagyon egészséges! — szólalt meg aztán nagy komolyan. — Ujabban mindenki dögönyözteti magát Budapesten.

— Talán Csalóky ur is doktor? — kérdezte Balambér.

— Oh, úgy félig-meddig, félig-meddig, majdnem! — felelt Csalóky ur. — Segítségére lehetek talán valamiben?

Balambér ifjur megvakarta a füle tövét.

— Azt szeretném, ha én is doktor lehetnék!

Ej, ej, mi nem jut eszébe ennek a Balambérnek! — vigyorgott magában a vörös képű. „Zahatar, Balambér ur mit akar!” — dübörögték a vonat kerekei. — Doktor Balambér! Doktor Balambér! — zümmögött egy légy és huss, repült a nyitott ablakon, elzümmögte fünek-fának, mire fáj Balambér ifjuram foga.

— Bizony, bizony, nem is rossz doktornak lenni! —

mondotta Csalóky ur. — Dehát bajos, bajos, bajos! Nagy-nagy bátorság kell hozzá!

Balambér megmozgatta a körmeit, összeesattogtatta hatalmas fogsorát.

— No, azért nem megyünk a szomszédba!

— De ha elverik a bátorságáért! Mert az már hozzártozik ám! Anélkül senki sem lehet doktor!

— Majd én is hozzászóllok az elveréshez!

Csalóky megcsóválta a fejét.

— Hát, ha vállalkozik rá uraságod, én nem bánom! Csak aztán engem ne okoljon valahogy, ha baj lesz belőle.

Balambér türelmetlenül toppantott.

— Dehogy okolom, dehogy! Csak mondja már, mit kell tennem?

A vörös utitárs halkabbra fogta a hangját. Egészen közelhajolt Balambér füléhez és azt suttogta neki:

— Hallotta már Barlanghy ur híret a Dütőhasnak?

— A Dütőhasnak?

— A Dütőhasnak!

— Hát, lássa kérem, — suttogott Csalóky Mátyás — milyen szerencséje van! Ezzel a Dütőhassal kell legelőször is megbirkóznia annak, aki doktor akar lenni! De ez olyan egy erős ember, hogy már a nagy pocakjával feldönt mindenkit. Azért is nevezik Dütőhasnak.

— No, engem nem fog feldönteni! — morgott Balambér. — De hol találom én azt meg?

— Hiszen, épen ezért szerencsés Barlanghy ur, mert véletlenül itt utazik a vonaton! Ott ül ni, abban a fülkében, látja?

Csakugyan, a harmadik fülkében egy nagyon kövér, fehérmellényes ur böngészte ásitozva az ujságot. Balambér azonnal felé indult, de Csalóky visszatartotta.

— Pszt, pszt, várjon, még nem mondtam el mindent. Evvel csak a doktorok titkos nyelvén lehet beszélni, ha azt akarja, hogy kiálljon birkózni. Azt kell neki mondani: „Sevdek ötüd sah, eregy meleiv inzókrib!”

— Tyüh, de cifra mondás, soh'se tanulom meg! — lógatta Balambér a fejét.

— Pedig e nélkül nem megy! — szólt Csalóky Mátyás. — Ez a hivatalos kihívás. De vigyázzon, mert Dütőhas sokszor lusta, úgy tesz, mintha nem értené.